Roll No Code No: 9185156

Directorate of Distance Education

Acharya First Year Annual Examination May/June, 2018

Paper - 1, Sankhya Yoga

(सांख्यकारिका-सांख्यतत्त्वकौमुदीव्याख्यायुता-१-७२ कारिकाः)

Time : 3 hrs. **Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

I. यथाकामं पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः । 5x20=100

(१) सांख्यकारिकाकारस्य परिचयं लिखत ।

(२) कोऽसौ पुरुषः ? तस्य एकत्वं बहुत्वं वा ? बहुत्वे एकत्वे वा काः युक्तयः ? अस्य स्वरूपं सांख्यशास्त्रोक्तप्रकारेण समुपस्थापयत ।

(३) मूलप्रकृतिरविकृतिर्महद्याद्याः प्रकृतिविकृतयः सप्त ।
षोडशकस्तु विकारो न प्रकृतिर्न विकृतिः पुरुषः।। इत्यस्याः कारिकायाः तात्पर्यं सप्रकरणं निर्दिशत।

(४) सत्कार्यवादसिद्धान्तं प्रतिपादयत ।

(५) चतुर्विधकरणस्य लक्षणं स्वरूपं कार्यं प्रयोजनं च यथाशास्त्रं व्याख्यात ।

(६) सांख्यशास्त्रस्याधारेण स्थूल-सूक्ष्मशरीरोत्पत्तिप्रक्रियां विशदयत ।

(७) प्रत्ययसर्गः कति ? तेषामेकं विवरणं विधीयताम् ।

(८) 'पुरुषस्य विमोक्षार्थं प्रवर्त्तते तद्वदव्यक्तम्' इत्युक्तेः याथार्थ्यं सांख्यतत्त्वकौमुद्युक्तदिशा विचारयत ।

(९) जरामरणजं दुःखं नित्यमुक्तः पुरुषः कथं भुङ्क्ते ? यथाशास्त्रं प्रतिपादयत ।

(१०) 'सप्तरूपविनिवृत्तां प्रकृतिं पश्यति पुरुषः' इत्यस्याः पङ्क्तेः तात्पर्यं स्पष्टीकुरुत ।

000

Roll No Code No: 9185157

Directorate of Distance Education
Acharya First Year Annual Examination May/June, 2018
Paper - 2, Sankhya Yoga
(योगदर्शनम्-व्यासभाष्यम्-प्रथमद्वितीयपादौ)

Time : 3 hrs. **Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

I. यथेच्छं पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः । **5x20=100**

(१) 'अथ योगानुशासनम्' इति सूत्रं यथाशास्त्रं निरूपयत ।

(२) कः विरामप्रत्ययाभ्यासपूर्वः ? तस्य विवरणं भाष्योक्तरीत्या प्रयच्छत ।

(३) ईश्वरस्वरूपं व्यासभाष्यमनुसृत्य विशदयत ।

(४) चित्तप्रसादनम् इतीदं सूत्रं व्यासभाष्यस्याधारेण व्याख्यात ।

(५) का नाम समापत्तिः तस्याः स्वरूपं प्रदर्शयत ।

(६) 'तपः स्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि क्रियायोगः' इतिसूत्रं यथाशास्त्रं व्याख्येयम्।

(७) बहिरङ्गम् किम् ? के च ते ? तस्य स्वरूपं निरूपयत ।

(८) प्रकाश-क्रिया-स्थितिशीलं किम् ? तेषां कार्यं फलं च व्यासमतमनुसृत्य विशदयत ।

(९) 'स्व-स्वामिशक्त्योः स्वरूपोपलब्धिहेतुः संयोगः' इति सूत्रं व्यासभाष्यदृष्ट्या पर्य्यालोचयत ।

(१०) योगदर्शनस्य महत्त्वं प्रतिपादयत ।

000

Roll No　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　Code No: 9185158

Directorate of Distance Education
Acharya First Year Annual Examination May/June, 2018
Paper - 3, Sankhya Yoga

(योगदर्शनम्-तत्त्ववैशारदीसहितम्-प्रथमद्वितीयपादौ)

Time : 3 hrs.　　　　　　　　　　　　　　　　　　　**Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

I. **यथेच्छं पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः । सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः।** **5x20=100**

(१) योगः किं लक्षणकः ? तस्य स्वरूपं भेदांश्च तत्त्ववैशारदीदृष्ट्या प्रतिपादयत ।

(२) वृत्तयः कथं निरुध्यन्ते ? वाचस्पत्युक्तदिशा प्रतिपादयत ।

(३) सम्प्रज्ञातसमाधिं वाचस्पतिमतमवलम्ब्य आलोचयत ।

(४) कति अन्तरायाः ? तत्त्ववैशारद्या आधारेण स्पष्टीकुरुत ।

(५) 'तस्य वाचकः प्रणवः' इतीदं सूत्रं यथाशास्त्रं व्याख्यात ।

(६) सप्रकरणं क्लेशाः व्याख्येयाः ।

(७) 'विवेकख्यातिरविप्लवा हानोपायः' इतीदं सूत्रं पर्यालोचयत ।

(८) यम-नियमादीनि कानि ? योगिनं तानि कथमुपकुर्वन्ति ? सटीका प्रतिपादयत ।

(९) प्रान्तभूमौ प्रज्ञायाः प्रकारभेदं विचारयत ।

(१०) यथाशास्त्रं योगस्य अष्टौ अङ्गानि निरूप्य चतुर्थाङ्गं विशदयत ।

000

Roll No Code No: 9185159

Directorate of Distance Education
Acharya First Year Annual Examination May/June, 2018
Paper - 4, Sankhya Yoga
(सांख्यप्रवचनभाष्यम्-प्रथमद्वितीयतृतीयाध्यायाः)

Time : 3 hrs. **Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

I. पञ्चानाम् उत्तरं लिखत। **5x10=50**

(१) महामुनिकपिलः ।

(२) सत्त्वरजस्तमसां साम्यावस्था प्रकृतिः।

(३) त्रिविधं प्रमाणम् ।

(४) 'नासदुत्पादो नृशृङ्गवत्' इत्यस्य सूत्रस्याभिप्रायं स्पष्टीकुरुत ।

(५) 'विमुक्तमोक्षार्थं स्वार्थं वा प्रधानस्य' इत्यस्य सूत्रस्याभिप्रायं लिखत ।

(६) 'अभिमानोऽहङ्कारः' इति सूत्रस्य यथार्थ्यं प्रकटयत ।

(७) करणं त्रयोदशविधम् ।

(८) शरीरम् ।

(९) 'ज्ञानान्मुक्तिः' सूत्रमिमं विवृणुत ।

(१०) जीवन्मुक्तः ।

II. यथेच्छं प्रश्नत्रयं समाधत्त । **3x10=30**

(१) पुरुषबहुत्वम् ।

(२) साधर्म्यं वैधर्म्यं च गुणानाम् ।

(३) अध्यवसायो बुद्धिः ।

(४) अशक्तिः ।

(५) दैवादिप्रभेदाः ।

III. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् । **2x10=20**

(१) 'अथ त्रिविधदुःखात्यन्तनिवृत्तिरत्यन्तपुरुषार्थः' सूत्रमिमं सशास्त्रं स्पष्टयत ।

(२) प्रकृतिकार्याणि ।

(३) सिद्धिः ।

(४) इन्द्रियम् ।

000

Roll No Code No: 9185160

Directorate of Distance Education
Acharya First Year Annual Examination May/June, 2018
Paper - 5, Sankhya Yoga
(सांख्यकारिका-गौडपादभाष्यसहिता-१-७२ कारिकाः)

Time : 3 hrs. **Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

I. गौडपादभाष्यानुसारं पञ्चानाम् उत्तरं लिखत । 5x10=50

(१) व्यक्ताव्यक्तज्ञविज्ञानम् ।

(२) व्यक्ताव्यक्तयोर्वैधर्म्यम् ।

(३) पङ्ग्वन्धवदुभयोरपि संयोगस्तत्कृतः सर्गः ।

(४) अभिमानोऽहङ्कारः ।

(५) त्रिविधा विशेषाः ।

(६) अष्टभावाः ।

(७) भौतिकसर्गः ।

(८) 'वत्सविवृद्धिनिमित्तं क्षीरस्य...........'इत्यस्याः कारिकायाः तात्पर्यं सप्रकरणं निर्दिशत ।

(९) प्रत्ययसर्गस्य स्वरूपभेदनिरूपणम् ।

(१०) सांख्यस्य आचार्यपरम्परा ।

II. गौडपादभाष्यानुसारं यथेच्छं प्रश्नत्रयं समाधत्त । 3x10=30

(१) प्रमाणपुरः सरं पुरुषस्य अनेकत्वं गौडपादाचार्यमतमवलम्ब्य प्रतिपादयत ।

(२) गुणानां स्वरूपं प्रयोजनं क्रियाश्च पर्यालोचयत ।

(३) कारणानां कार्यविचारः ।

(४) प्रेक्षकस्य सांख्यपुरुषस्य जीवन्मुक्तता कथं सिध्यति ।

(५) सांख्यकारिका ।

III. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं गौडपादभाष्यानुसारं समाधेयम् । 2x10=20

(१) आनुश्रविकस्योपायस्याविशुद्धिक्षयातिशययुक्तत्वं सप्रमाणमुपपाद्यताम् ।

(२) सतामपि पदार्थानामनुपलब्धौ कानि सन्ति कारणानि ।

(३) मनसः किं लक्षणम् ? कथं चास्ति तस्येन्द्रियत्वम् ?

(४) 'एवं तत्त्वाभ्यासान्नास्मि.................' इति कारिका सप्रमाणं सविस्तरं व्याख्येया।

000